

БЕЛАРУСЬ
І БЕЛАРУСЫ

Калі вы лічыце, што гэта тэма хвалюе выключна гісторыкаў і філолагаў, то памыляецеся. Каб пераканацца ў адваротным, раім завітаць 26 снежня а 15-й гадзіне ў аўдыторыю 313 геаграфічнага факультэта. Тут адбудзецца сумеснае пасяджэнне членаў Геаграфічнага таварыства Беларусі і ТБМ імя Ф. Скарыны нашага ўніверсітэта. Размова пойдзе ў наступным напрамку: «Беларусь і беларусы: гісторыя, мова, этнаграфія і геаграфія».

ГТ БССР,
РАДА ТБМ
ІМЯ Ф. СКАРЫНЫ.

БЕЛАРУСКІ
УНІВЕРСІТЭТ

ОРГАН ПАРТКОМА, РЭКТАРАТА, КАМСАМОЛЬСКАГА І ПРАФСАЮЗНЫХ
КАМІТЭТАУ БЕЛАРУСКАГА ОРДЭНА ПРАЦОўНАГА Чырвонага Сцяга
ДЗЯРЖАўНАГА УНІВЕРСІТЭТА ІМЯ У. І. ЛЕНІНА

НЯЎЖО?!

Калядныя канікулы

Што, не чулі пра такія? А вось тыя, хто вучыцца на механіка-матэматычным факультэце, будуць святкаваць іх ужо другі раз. Працягласць канікулаў — з 30 снежня да 3 студзеня ўключна. Праўда, на чатыры дні скараціцца звычайныя зімовыя вакацыі, але, мяркуючы па водгуках студэнтаў, іх гэта цалкам задавальняе.

— Увёўшы такі «каротка-тэрміновы водпуск», мы адразу забілі двух зайцоў, — дзеліцца думкамі намеснік дэкана факультэта У. А. Габрыновіч. — Студэнтам гэта вельмі зручна: яны маюць магчымасць «афіцыйна» з'ездзіць на навагоднія святы дамоў і адпачыць перад пачаткам сесіі. А мы, работнікі дэканата, не будзем фіксаваць шматлікія пропускі, а потым патрабаваць ад студэнтаў даведкі, заведана прымушаючы іх прыносіць

«ліпу». Думаю, і іншым факультэтам варта падумаць аб такім удасканаленні вучэбнага працэсу.

З. АЛЯКСАНДРАВА.

ЗАПРАШАЛЬНЫ БІЛЕТ

ЗАВІТАЙЦЕ
НА АГАНЁК

Што звычайна робіць чалавек, калі ў яго сапсаваўся настрой? Кожны падмае яго па-рознаму, таму даваць парады, здавалася б, не да месца. Бо адзін прыслухаецца да іх, іншы скептычна ўсміхнецца, маўляў, я і сам спраўлюся са сваім настроем. Магчыма, і першыя, і другія будуць мець рацыю. І ўсё ж мы, не баючыся выглядаць у вачэй вачах занадта надакучлівымі, прапануем адзін надзейны спосаб палепшыць настрой.

«Калядныя музычныя сустрэчы» — так называецца канцэрт, што пройдзе 24 снежня а 14-й гадзіне ў Доме кіно. Тэма яго «Харавая музыка: ад мінулага да сучаснасці». У праграме: П. Сертан, С. Танееў, М. Равенскі, Б. Акуджава, Дж. Ленан, П. Макартні, Р. Эмерсан, а таксама Беларуска-калядны канцэрт XVII стагоддзя.

Завітайце на аганёк. Упэўнены, не пашкадуеце. Тым больш, што ў вас з'явіцца магчымасць упэўніцца ў выдатным выканаўчым майстэрстве народнай харавой капэлы, якая таксама прыме ўдзел у сустрэчах. Гэта стане для калектыву канцэрта — святкаваннем трыццацігадовага юбілею.

У. МАКАРЭВІЧ,
дырэктар студэнцкага клуба.

УПЕРШЫНЮ

ЯШЧЭ
АДЗІН КРОК

У развіцці прамых сувязей з замежнымі краінамі, зрабіў калектыв Навукова-даследчага інстытута фізіка-хімічных праблем. Ім стала падпісанне дагавору з Дрэздэнскім універсітэтам па ўсталяванню навуковых кантактаў паміж гэтымі дзвюма ўстановамі. Размова ішла па двух аспектах: вывучэнне механізмаў растварэння цэлюлозы і ўласцівасцяў разбавленых раствораў, а на аснове гэтага — распрацоўка новых тэхналогій атрымання цэлюлозных матэрыялаў.

Т. КОЗАК.

Не кожнай універсітэцкай зборнай шанцавала ўдзельнічаць у міжнародным турніры.

— Пасля іх вырастаеш ва ўласных вачах, — дзяліцца думкамі адзін знаёмы. — Ды і наогул, як яшчэ студэнту за мяжу трапіць, паглядзець, як там жывуць. А галоўнае — сябе паказаць.

Такую магчымасць мелі надаўна дзюдаісты БДУ. Іх запрашалі прыняць удзел у спаборніцтвах «Політэхніка-

ПРАГНОЗ
НА ЗАЎТРАВАШ
ВЫБАР

У красавіку 1990 года пачне работу XXI з'езд ВЛКСМ, які вызначыць далейшыя шляхі перабудовы Саюза. Камсамольская арганізацыя ўніверсітэта мае права вылучэння аднаго дэлегата.

Вылучаць сваіх кандыдатаў могуць камсамольскія арганізацыі груп, кафедрай і іншых падраздзяленняў.

Кандыдаты ад камсамольскіх арганізацый факультэтаў, а таксама ад камсамольскай арганізацыі супрацоўнікаў і выкладчыкаў вылучаюцца на пашыраным пасяджэнні камітэта камсамола або на сходзе актыву (па раізнню арганізацый).

Выбары дэлегата адбудуцца на пашыраным пасяджэнні камітэта камсамола ўніверсітэта 25 снежня гэтага года а 18-й гадзіне ў аўдыторыі № 210 галоўнага корпуса.

За вамі — выбар.

А. РУСАКОВІЧ,
намеснік сакратара
камітэта камсамола па
арганізацыйнай рабоце.

ПРЫСТУПКА

САМІ З ВУСАМІ

Размовы хадзілі даўно, і студэнты-журналісты заклапочана перапыталі адзін у аднаго: ну, што там новага чуваць наконт стварэння нашай асацыяцыі? Але новага нічога не было. Справа далей размоў і чутак не рухалася. А будучыя журналісты па-ранейшаму заставаліся ў ролі прасіцеляў у рэдактараў абласных, гарадскіх і шматтыражных газет і бязмерна радаваліся выхаду ў свет чарговай заметкі, у якой, праўда, часам сваім заставаліся толькі подпіс.

І вось — прыемная навіна: у Львове адбудзецца

ВЕДАЙ НАШЫХ!

...І СЯБЕ ПАКАЗАЦЬ

89», што праходзілі ў польскім горадзе Вроцлаве. Разам з камандай універсітэта ў іх выступалі дзве зборныя ПНР і адна — ФРГ.

Нялёгка далася перамога нашым спартсменам, бо і астатнія каманды мелі выдатную падрыхтоўку, моцную волю і напорысты характар. Нарэшце, якому мужчыну хочацца быць пераможаным. І ўсё ж на тое і барацьба, што ў ёй абавязкова ёсць пераможцы. Вось іх

Было і раней нешта пад заклікам «Беражыце! Захоўвайце!» Але тое, што мы ўбачылі, нельга параўнаць. Разам сабраныя жывапіс, скульптура, графіка, плакат, кераміка, габелен, шкло дапаўняюць адно другое, бо тэма ў іх аднолькавая.

Можа падасца, што адзін толькі Чарнобыль нас і непакіне. Але побач з карцінай В. Барабанцава «Пакінутыя вёска», «Зона», «Мёртвы калодзеж», С. Цімохава «Смутах Чарнобыля» можна ўбачыць і карціны пашыранай тэматыкі, напрыклад, «Антрапагенны ландшафт» В. Вальнца. Дарэчы, каля яе хацелася затрымацца. Тут і «рог багацця», які пускае ў паветра мільёны пузыры, і рэстаўрацыя вечнага помніка ў выглядзе паднятай рукі, і культ «вялікага мундзіра». Гэтыя грамадска-палітычныя з'явы знішчаюць нас духоўна. А побач тыя, што разбураюць і наваколлі (праект павароту паўночных рэк, пажар на чварцёрным Чарнобыльскім рэактары). Былі і работы, якія можна назваць проста прыгожымі.

Святлана УНУКОВІЧ.

сустрэча студэнтаў-журналістаў. Журфак БДУ таксама дэлегаваў туды сваіх прадстаўнікоў — Алега Міхалевіча і Аляксея Канава-ленку. Студэнты факультэтаў журналістыкі адзінаццаты студэнтаў-журналістаў СССР. Заняцця гэтым даручылі арганізацыйнаму камітэту, абранаму тут жа, на сустрэчы.

Не менш важным было і рашэнне аб выпуску ў СССР студэнцкай газеты.

В. ХРАМЯНКОЎ,
студэнт факультэта
журналістыкі.

прозвішчы: Аляксандр Даброў (фізфак), Андрэй Ламакін, Сяргей Буйкевіч, Алег Шапчыц, Валерый Пяркоўскі (юрфак), Эдуард Врублёўскі (факультэт радыёфізікі і электронікі), Дзмітрый Хрол (філфак), Сяргей Прата-севич (гістфак). Яны выдатна паказалі сябе ў апошняй сустрэчы, якую правялі з клубам ФРГ.

Н. БРЫТКОЎ,
старшы выкладчык кафед-
ры фізічнага выхавання.

АДДЗЯЛЕННЕ СУВЯЗІ

ЗОРКА ПАЛЫН

ПОГЛЯД

УРАЖАННЕ

Зоркі загараюцца, калі гэта каму-небудзь патрэбна. Чаму ж, ствараючы гэтую, дзе жудасна чорныя хмары душаць з усіх бакоў усё жывое: зялёную траву, жоўтае сонца, белыя кветкі, — чалавек не задумаўся: «Ці так ужо неабходна, каб загараўся менавіта яна, Зорка Палын?» Чаму не знайшося нарады, якая б вынесла жорсткае, але справядлівае рашэнне: «Адкрыццё, якое можа прынесці людзям шкоду, — забіць?»

А чыпер з карціны Малашонкава пазірае на нас вока: замест радужнай абалонкі — Зямля, замест зрэчкі — боль, сімвал якога чацвёрты блок. Вока бачыць і папярэджаючую шыльду: «Не дыхаць!»

Ці выжыве сам чалавек? Ці адолее народ, якога мастак Шчасная намалявала ў выглядзе глыбы з льда, пачвару — чырвоную і жудасную? Ледзяшы таюць... Іх многа. Але кожная сама па сабе. Іх так часта адольвае адзінота ў шматтысячным горадзе. Робіцца няўтульна, як у гадзіну «пик» у шэрым падземным пераходзе. Патыліца ў патыліцу. За радзімай радзімай гэтаю непрыкметнасцю, безумоўна, да тых, хто побач?

...Наведаўшы выставу «Мастак і экалогія», з сабой я вынесла трывогу.

Таццяна КОЗАК,
студэнтка факультэта
журналістыкі.

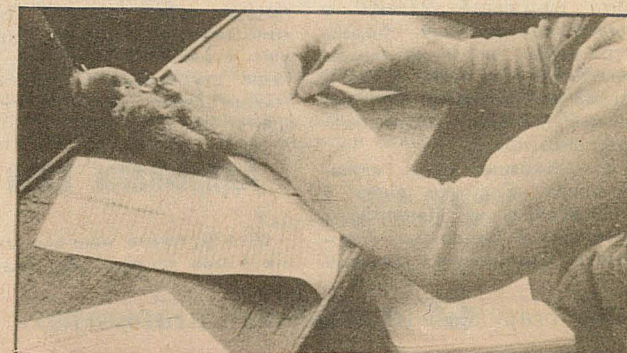
ШПАРГАЛКА

ПАРОЛЬ — СЕСІЯ

Студэнт — чалавек таленавіты. Безумоўна. Няхай сабе і не абдзелены лянотай: ад сесіі да сесіі... З кім не бывае.

У крытычны ж момант ён здольны не тое, каб гару звярнуць — абвергнуць шматлікія старадаўнія прымаўкі, такім чынам: надыхацца перад смерцю; болей Паучыць, не наचाваўшы; патаўчы ваду ў ступе. І толькі адной з іх у дакладнасці студэнт не адмовіць — лыжка неабходна ў час абеду. Як падручнік, трывалыя веды, кемлівасць і добры настрой на экзамене. ЯК, ДАРЭЧЫ, І ВАШЫ ПАВЕДАМЛЕННІ, ПРАПАНОВЫ, МАГЧЫМА, АДКРЫЦЦІ НА СТАРОНКАХ «БЕЛАРУСКАГА УНІВЕРСІТЭТА» МЕНАВІТА У ЧАС СЕСІІ І ПРА СЕСІЮ.

Памятаеце? Студэнт — таленавіты. Ці ж вы не студэнт?

Шукайце спонсара

Я баюся размеркавання. Не, не таму, што прыйдзеца ехаць у далёкую, глухую вёску, дзе «і скучна, і грустно, і некому руку податы». З гэтым як раз усё ў парадку, дакладней, высылка ў вёску мне не пагражае, бо я вучуся на вытворчым аддзяленні. Мне хвалюе беспрацоўе або, што яшчэ горш, работа не па спецыяльнасці. Гасразліковым прадпрыемствам зараз не хочацца мець на шыі «нявартны баланс». Хто дасць мне гарантыю, што я не марна вучуся, і веда мае спатрэбяцца на практыцы?

А. П.,
трэцякурснік.

Звычайна «ананімкі» не разглядаюцца і тым больш не друкуюцца. Прынята нават адпаведная дзяржаўная пастанова наконт гэтага. І ўсё ж мы вырашылі пайсці на парушэнне закона, бо сітуацыя нашага «незнаёмца» занадта тыповая. Падобныя думкі, відаць, як мурашкі па целе, прабягалі не ў аднаго студэнта, асабліва перад размеркаваннем. Зрэшты, тады наракаць на няўдачлівы лёс ужо позна, а вось А. П. звярнуўся за парадай свечасова. Пазбегнуць страху ў даным выпадку не так складана. Паколькі... «прадпрыемствам прадастаўлена права пры згодзе вучэбных устаноў заключыць індывідуальны дагаворы на мэставую падрыхтоўку спецыялістаў таксама са ступ-

дэнтамі вышэйшых і навуцэнцамі сярэдніх спецыяльных навуальных устаноў, слухачамі падрыхтоўчых аддзяленняў пры ВНУ». Гэта цытата з Пастановы Савета Міністраў СССР № 708 ад 31 жніўня 1989 года. Так што пытанне «лішніх людзей», магчыма, хутка вырашыцца. Тым больш, што прадпрыемствы могуць на дагаворных пачатках накіроўваць на вучобу ў ВНУ асоб, якія выказалі жаданне пасля заканчэння навучання працаваць у родным калектыве. Адбор і накіраванне на вучобу ажыццяўляюць кіраўнікі прадпрыемстваў па ўзгадненню з саветамі працоўных калектываў і грамадскіх арганізацый. Асобы, накіраваныя на навучанне ў ВНУ, здаюць уступ-

ныя экзамены і залічваюцца на вучобу згодна з правіламі прыёму. БЕЗ НІЯКАГА ВЫКЛЮЧЭННЯ.

«Злітуйцеся, але ж нешта падобнае ўжо было!» — ускрыне скептычны чытач. І будзе мець рацыю. Мэтавы набор існуе даўно, і ўспамінаюць яго выкладчыкі не лепшымі словамі. Бо часта прадпрыемствы і арганізацыі накіроўвалі далёка не самых здольных, кемлівых і, галоўнае, патрэбных вытворчасці людзей, а проста «сваіх хлопцаў». Нядрэнных грамадскіх «дзеячаў», паслухмяных членаў ДНД і г. д. Гасразлік, здаецца, прымуся прадпрыемствы ўсё ўзгаданае над кадравай праблемай. Таленавітых, кваліфікаваных інжынераў сталі шаважаць і, калі трэба, рыхтаваць. Нават заплаціць ВНУ могуць за падрыхтоўку якаснага спецыяліста ці і таго лепш — вывучыць за свае грошы. Словам, шукайце спонсара! Ён можа быць не толькі ў футбольных клубах, эстрадных зорках, «міс» і «містэраў» розных рангаў, але і ў простага савецкага студэнта, прынамсі, і ў навуцэнца БДУ. М. ЛІЦВІН.

САКРЭТ ФІРМЫ

ПРЫВІТАННЕ АД ШААЛІНІЯ!

Нэйцзя, вайцзя, дуэлянь, цысе — ці не асацыіруюцца ў вас гэтыя словы з Усходам? Ці не прыходзіць на памяць «Баявое майстэрства Шаалінія»? Так, гэта галіна ў стылі у-шу — ваеннага майстэрства Кітая, якое займала ў сярэднявеччы такое ж вялікае месца, як жывапіс, каліграфія, музыка.

І вось упершыню — у-шу ва ўніверсітэце. У Кемераўскім. Ды яшчэ Усекузбаскі фестываль! Аказалася, не так ужо і мала прыхільнікаў у-шу ў Новакузнецку, Пракоп'еўску, Кемераве, Бяроўска, Былі гасці з Краснаўскага краю, Томска, Новасібірска.

А спонсарамі фестывалю выступілі Саюз каа-

ператараў Кузбаса і кааператыву «Нарцыс». Удзельнікі фестывалю задумаліся над стварэннем асацыяцыі ў-шу. Што ж, у старадаўнія часы, як паззія ці аранжыроўка кветак, воінскае майстэрства лічылася ўніверсальным сродкам самапазнання і самаўдасканалення. І. КАЖЭЎНІКАВА.

Трагічны пачатак

Час дзеяння — 20-я гады.

Месца дзеяння — Беларускі дзяржаўны ўніверсітэт, службовы састаў якога па нацыянальнаму і моўнаму складу пад час беларусізацыі не мог лічыцца задавальняючым. З пяцідзесяці трох асістэнтаў — трынаццаць беларусаў. Працэнт тых, хто валодаў беларускай мовай, быў невялікі — восем выкладчыкаў, адзін прафесар. І ўсё ж перад іншымі вышэйшымі навукальнымі ўстановамі ўніверсітэт меў вялікую перавагу — прафесар В. Ігнатюскі ўжо выкладаў на роднай мове.

Нацыянальны састаў студэнцтва Беларусі ў 1922 годзе быў не меней дыспарцыяльным: беларусы складалі 31 працэнт, у той жа час яўрэі — 63 працэнты. У 1924—25 гадах упершыню пры паступленні ў вышэйшую навукальную ўстанову патрабавалася веданне беларускай мовы. Аднак абітурыенты валодалі мовай дрэнна. «Белыя плямы» патрабавалася ліквідаваць.

Праграма беларусізацыі, распрацаваная тады ва ўніверсітэце, і была разлічана на вывучэнне мовы, гісторыі, этнаграфіі, геаграфіі Беларусі. Напрыклад, праграма па мове і літаратуры складалася з дысцыплін: беларуская мова, гістарычная граматыка беларускай мовы, навуковая граматыка сучаснай беларускай мовы, беларуская літаратура, народная славеснасць, беларуская мастацкая літаратура ў сувязі з гісторыяй грамадскага руху, новая беларуская літаратура.

Усеабдымнасць і глыбіня праграмы прадумовілі пэўныя вынікі. Да 1926—27 навукальнага года ўніверсітэт быў беларусізаваны на 31 працэнт, мяркуючы па колькасці лекцый на беларускай мове. Але... У 1928 годзе, падводзячы вынікі беларусізацыі ў ВНУ, нацыянальная камісія вымушана была прызнаць, што «калі верыць процантам, дык амаль увесь педагогічны факультэт БДУ беларусізаваны, а фактычна... беларуская мова мала ўжываецца». Масавая работа па-ранейшаму вялася на рускай мове, дакладны і выступленні студэнтаў нават на беларусізаваных кафедрах гучалі па-руску, ды і ў асабістых гутарках рэдка ўжывалася беларускае слова. Беларусізацыя вялася без зацікаўленасці, пры недастатковым удзеле студэнцтва.

А што казаць пра індустрыяльны і тэхнічны ВНУ? Найбольш праўдзівая прычына замаруджвання тэмпай беларусізацыі была вызначана В. Кнорыным у перадавым артыкуле газеты «Рабочый». Адзначаючы, што ў самім працэсе шмат часовага, паказваючы, што беларусізацыя не пусціла яшчэ глыбокіх каранёў, ён прапанаваў распрацаваць новыя метады правядзення нацыянальнай палітыкі — «гвалтам і націскам, загадам і распараджэннем цяпер ужо можна дасягнуць няхват, патрэбна, каб «мова была неабходна, як паветра, як сродак існавання культурнага чалавека і грамадзяніна». Адмаўленне ад адмі-

ністрацыйнага стылю (які, трэба сказаць, дазволіў многім дасягнуць у першыя гады беларусізацыі) аб'ектыўна садзейнічала б укараненню мовы і культуры ў масы.

Аднак ужо ў канцы дваццатых гадоў пачалі пераважаць негатыўныя тэндэнцыі ў нацыянальнай палітыцы. Усё больш актыўна змагаліся з «нацдэмаўшчынай», барацьба гэта захлынула і ўніверсітэт.

Пачыналася цкаванне беларускіх пісьменнікаў і пээтаў. Ліст Андрэя Александровіча, Алеся Дудара, Міхаіла Зарэцкага ў рэдакцыю газеты сведчыў пра тое, што беларускіх пісьменнікаў студэнтаў абвінавачваюць у замкнёнасці, у беларускім шавінізме, які выражаўся хіба толькі ў тым, што яны заўсёды гавораць па-беларуску. «Беларускіх пісьменнікаў абліваюць пам'ямі, навукаю жывёламі, параноўваючы з сабакамі». Гэта быццам бы не заўважаюць студэнцыя грамадскіх арганізацый, а рэдакцыя нацскай газеты ў прыпісцы працягвае «кампанію». «Усё гэта зрабіла немагчымым для беларускага пісьменніка заставацца ў БДУ і прымусіла нас з болей у сэрцы пакінуць яго і шукаць магчымасці для пашырэння свайго навучання ў іншых навуковых установах БССР» — пішуць аўтары ліста.

У канцы 20-х гадоў рэпрэсіі яшчэ не былі шырока распаўсюджаны, але грамадская думка падрыхтоўвалася загадзя. Для беларускай культуры і адукацыі надыходзіў жахлівы час... А. ГАЛАВАЧ, студэнт гістафа МДПІ імя М. Горкага.

МІТРАПАЛІТ ВА УНІВЕРСІТЭЦЕ?!

І ўсё ж такі мы сустрэліся. Адлучаныя строгім бар'ерам закона, розныя па светапогляду і жыццёваму ўкладу, мы знайшлі шмат агульнага. Упершыню за ўсю гісторыю нашага ўніверсітэта студэнцтва вітала ў сценах свайго альма матэр свяшчэнніка — Мітрапаліта Мінскага і Гродзенскага, Патрыярха Беларуска-Філарэта.

УЛАДЫКА ФІЛАРЭТ: «КРЫХУ АБ САБЕ»

Нарадзіўся ў Маскве ў 1935 годзе, у сям'і музыканта. Скончыў сярэднюю і адначасова музычную школы. Затым вучыўся ў духоўнай семінарыі ў г. Загорску. Пасля яе заканчэння вырашыў прадоўжыць вучобу ў духоўнай акадэміі, тут жа ў Загорску. На другім курсе акадэміі прыняў манахскі сан у Троіцка-Сергіеўскай лаўры. Сем гадоў быў рэктарам Загорскай духоўнай акадэміі. Потым — архіепіскапам Берлінскім і Экзархам Сярэдняй Еўропы. У 1978 годзе быў накіраваны ў Мінск. З тае пары ўзначальвае экзархат Беларусі.

Суправаджаючы мітрапаліта протаіерэй Яўгеній у самарэкламе быў больш стрыманы, як і належыць яму па сене. Ён ахвотна згадзіўся адказаць на некалькі пытанняў нашага карэспандэнта.

Адкрываем сябе

Што ж, пэўна, наш выпускнік і мае рацыю. Мы сталі

іншыя. Больш смелыя і настойлівыя, больш патрабавальныя і дасведчаныя. За некалькі гадоў мы адкрылі для сябе ў літаральным сэнсе слова Амерыку і Заходнюю Еўропу, даведаліся пра некаторыя дзяржаўныя і ваенныя тайны, зазірнулі ў сапраўднае гістарычнае мінулае нашай краіны. А зараз мы зрабілі крок да сябе. Так, бо і ў хрысціянстве — духоўныя карані сённяшняга грамадства, урэшце рэшт даволі вялікая частка людзей верыць у гуманітэ, чалавечы ідэалізм.

Але ж мала мы ведаем пра тое, што сабой уяўляе гэтая дзяржава ў дзяржаўнасці. Сведчанне — шматлікія цыдулкі, у якіх пераважалі элементарныя пазнавальныя пытанні, нахвалілі «Чым адрозніваецца Біблія ад Евангелія?», «Праваслаўе ад каталіцызму?» і г. д. Зрэшты, былі і зусім нечаканыя і, мяркуючы па рэакцыі прысутных, не вельмі сур'ёзныя пытанні. Напрыклад, «Як сумясціць членства ў камсамоль і веру ў бога?»

Прынцыповай несумяшчальнасці тут няма, — супакой протаіерэй Яўгеній. — Канчатковая мэта ў нас аднолькавая. Шляхі яе дасягнення, праўда, розныя. Але ж у многіх краінах Заходняй Еўропы гэта не перашкаджае камуністам наведваць касцёл. Думаецца, і камсамольцам можна верыць у Бога. Праўда, як быць са статусам, які

Фота Г. КРАСКОЎСКАГА.

забараняе гэта?

Кажуць, што да свяшчэнніка людзі ідуць за парадай у самы цяжкі для іх момант. Звяртаюцца да яго, як да ісціны ў апошній інстанцыі. Мо таму і ў час гэтай сустрэчы абсалютна большасць прысутных хвалявала пытанне: «Як, якім чынам краіне выйсці з эканамічнага і духоўнага крызісу? І ці зможа царква дапамагчы ў гэтым дзяржаве?»

Уладыка ФІЛАРЭТ:

— Гэта вельмі складанае і аб'ёмнае пытанне. Вырашаць яго, практычна, не царкве. Але ўсё мы цяпер не аспрэчваем ужо вялікага значэння ў духоўным жыцці людзей хрысціянства. Царква, у прынцыпе, заўжды падтрымлівала дзяржаву, гэта яе святы абавязак. Яна павінна быць заўжды са сваім народам, тым больш у цяжкую хвіліну. Мы ўвесь час шукалі шляхі служэння свайму народу. Не заўсёды нам гэта ўдавалася, і не па нашай віне. У наш час адносіны царквы да дзяржавы змя-

ніліся. Мы ўдзельнічаем у духоўным аздараўленні грамадства і гэтым самым дапамагем выйсці яму з крытычнага становішча, бо ўсе нашы хваробы — і маральныя, і эканамічныя — заключаюцца ў Чалавеку.

— Якую дапамогу аказала Беларуская епархія пацярпелым ад аварыі на Чарнобыльскай АЭС?

Уладыка ФІЛАРЭТ: Мы пералічылі ў фонд пацярпелых каля 300 тысяч рублёў. Акрамя таго, у Хойніках нядаўна за свой кошт пабудавалі царкву.

Цыдулкі ішлі бясконцай плыню. Наталіць смагу людской цікаўнасці за двухгадзінную сустрэчу, вядома, было немагчыма. Хтосьці хапаўся за саломінку, з надзеяй пытаўся: «Ці змогуць свяшчэннікі чытаць лекцыі па гісторыі рэлігіі?», «Ці магчыма супрацоўніцтва паміж епархіяй і ўніверсітэтам?»

Замест падручніка па атэізму

(ВЫТРЫМКИ З УСТУПНОЙ ЛЕКЦЫІ МІТРАПАЛІТА ФІЛАРЭТА).

Руская праваслаўная царква мае 76 епархій на тэрыторыі нашай краіны і за яе межамі. Усяго ў рускай праваслаўнай царкве каля 10 тысяч прыходаў, дзе служыць 9 тысяч свяшчэннікаў розных рангаў, з іх 83 епіскапы.

За перыяд перабудовы ў СССР адноўлена дзейнасць больш як 3 тысяч праваслаўных прыходаў.

Сёлета адкрылася адзіная пакуль на тэрыторыі Беларусі духоўная семінарыя ў Жыровічах каля г. Слоніма.

У Мінску дзейнічаюць зараз дзве праваслаўныя царквы і адзін касцёл.

На тэрыторыі нашай краіны знаходзіцца 31 манах-стыр. 12 з іх адкрыты за апошнія чатыры гады.

М. МАСТОЎСКИ.

Бумеранг у будатрадаўскім выкананні

Летам 1988 года ў БДУ існаваў 81 атрад, у сёлётнім сезоне — ужо толькі 63.

Аказваецца, рост колькасці студэнтаў-будаўнікоў псеупункты справядзачы па сельгаспрацы. А гэта ўжо ўдар па рэктарату: пэўная колькасць студэнтаў павінна выязджаць а «бульбу». Што і казаць, становішчу штаба студэнцкіх атрадаў універсітэта, а асабліва яго начальніку Дзмітрыю ВАЛКАУЦУ не пазаздросціш.

— Было б цікава даведацца, як папрацавалі значна парадзеллы рады байцоў СБА?

— 3 63 названых 33 было будаўнічых, 27 — небудаўнічых прызначэння, 3 атрады паехалі па абмену працаваць за мяжой у ФРГ, ГДР, НРБ. Агульная колькасць байцоў — 1338 чалавек.

«Айчыныя» атрады, як звычайна, працавалі ў раёнах Мінскай вобласці: Нясвіжскім, Капыльскім і Клецкім. Рэстаўрацыйныя работы ў г. Мсціслаўлі Магілёўскай вобласці і гарадскім пасёлку Мір Гродзенскай вобласці прывабілі два атрады, створаныя на гістарычным факультэце. Паўночныя «надбавкі», таёжную романтику ў спалучэнні з таёжнымі заробкамі выбрала значная колькасць будаўнічых атрадаў (Архангельская, Цёмненская, Уральская

вобласці). Аб якасці выкананых работ сведчыць наяўнасць толькі адной скаргі. Выпрацоўка ж па выніках гэтага года павысілася ў 1,5 разы ў параўнанні з мінулым.

— Эфект сціснутай пружыны, энергія якой павялічваецца паралельна са сціскаем?

— Кожнага студэнта падціскаюць 40 рублёў, што амаль у два разы ніжэй афіцыйнага ўзроўню беднасці. А сярэдні заробак байцоў СБА за гэты сезон склаў 900 рублёў. Метадам няхітрай арыфметыкі можна вылічыць 90-рублёвую надбавку ў месяц да стыпендыі кожнаму байцу атрада.

Загадчыку, а значыць, дзяржаве такое супрацоўніцтва выгадна. Студэнты таксама, вядома ж, не блага. А універсітэту? Па існуючай пастанове Савета Міністраў БССР члены будаўнічых а-

традаў не павінны выязджаць на сельгаспрацы. Але... пэўную колькасць байцоў усё роўна скарыстоўваюць у «бульбяной кампаніі». Раз «скарыстаюць», два — потым не толькі ў байцы студэнцкага атрада, а і ў ідучага следом, нявпрытнага, але кемлівага першакурсніка ствараецца стэрэатып: паедзеш у будатрад — пазбавішся законнага адпачынку. Так што...

— ...аб слаўным будатрадаўскім руху 60—70 гадоў, калі паездка ў будатрад лічылася за ўзнагароду, застаецца толькі марыць?

— Здаецца, так. Ва ўсялякім разе, чатыры «загінуўшыя» яшчэ да пачатку сезона атрады біяфака не пакідаюць падстаў для празмернага аптымізму. Ну, а рух яшчэ існуе на факультэтах прыкладнай матэматыкі, юрыдычным і радыёфізічным, якія і занялі адпаведна першае, другое і трэцяе месца па паказчыках на аднаго байца будаўнічага атрада ў дзень сярод факультэтаў універсітэта.

Гутарыла
С. ШЧЭННІКАВА,
студэнтка факультэта
журналістыкі.

БАЯЗЛІВЕЦ?..

Уяўленне не заўсёды супадае з рэчаіснасцю. У думках малюеш адно, а на справе атрымліваецца іншае.

Дзверы адной са шматлікіх мінскіх «хрушчоў» адчыніў мне высокі, прыгожы, модна апрануты хлопец, на твары — адбітак нейкай самаўпэўненасці, дзёрзкасці. Я падрыхтаваўся да сустрэчы з забітым горам юнаком, які страціў сэнс жыцця, аздобіўся на людзей, замкнуўся ў сабе. Перада мной жа — раскаваны, вясёлы хлопец.

Адным словам, знаёмца: студэнт юрыдычнага факультэта БДУ імя У. І. Леніна Алег Глушнёў. Трапіць ва ўніверсітэт, асабліва на юрфак, даволі няпроста. Конкурс тут амаль што самы вялікі, але Глушнёў перамог.

— Ведаеш, — гаворыць Алег, — я заўсёды лічыўся перспектывным вучнем.

Значыць тое, што ён апынуўся на юрфаку — звычайная справа. Вось толькі пачатку вучыўся Алег у БПІ адзін курс, а потым — на два гады адправіўся на «вакацыі».

Вакацыі яго — гэта служба ў арміі, дакладней — у Афганістане.

...Нашы войскі пасля пачатку вываду вымушаны былі вяртацца ў толькі што пакінуты Кундуз. Потым, калі горад быў адбіты, іх сустрэлі як вызваліцеляў. Але Алег гэтага ўжо не бачыў. Недалёка ад Кундуза баявая машына разведкі, якую вёў механік-вадзіцель А. Глушнёў, трапіла ў засаду. Ад выбуху гранаты Алег быў цяжка паранены. Аднак ён адстрэльваўся, колькі хапіла сіл. Потым яго судам уратавалі, і пацягнуўся ланцужок шпіталью. Апошні — у Мінску. Тут ён устаў на ногі, вучыўся рабіць першыя крокі, трымаючыся не за цёплую матчыну руку, а за халодныя сцены калідораў.

Пра гэта я даведалася ад сяброў Алега. І ў каторы раз пераканалася: той, хто шмат гаворыць пра вайну, пра смерць, пра баявыя дзеянні, хто рве на сабе вопратку са словамі: «Я ў Афгане кроў праліваў, а вы тут...», — хлусіць. Вось толькі не ведаю, каму больш: нам ці сабе? Алег не любіць успамінаў. Пра яго службу на факультэце ведаюць дэкан і некалькі баявых сяброў.

— Што пра гэта казаць. Мы ў тых умовах дзейнічалі так, як было неабход-

на. Напрыклад, як чалавек выконвае сваю справу на рабочым месцы, так і мы паступалі ў залежнасці ад абставін. Ні больш, ні менш.

Аднойчы (яшчэ ў школе), дасягнуўшы нядрэнных вынікаў у плаванні, Алег больш не выйшаў на блакітную дарожку. Ён зайздросціў хлопцам, якім не трэба было наведваць трэніроўкі, а можна спакойна бавіць час у дварах і пад'ездах, не звязаўчы на рэжым. Аднак, далучыўшыся да іх, ён усё роўна не змог плыць па цяжэнню.

— Там, у Афгане, мне было страшна амаль кожны раз. Аднак, ці той гэта страх, які прывык адчуваць кожны з нас? Ведаеш, тады ўжо не задумваўся над сваімі дзеяннямі, а кіруешся нечым іншым, інтуіцыяй, напрыклад. Усё адбываецца неяк падсвядома. На мой погляд, мы дзейнічалі часам у стане афекту. Іншы раз толькі не давала спакою думка пра сяброў, з якімі развітаўся год-паўтара назад, ці ўбачымся зноў?

— Ты свядома ехаў на вайну?

— Не ведаю. Мы накіроўваліся туды з пачуццём цікаўнасці (калі гэта можна так назваць). Разумелі, што будзем там ваяваць, але гэта было нечым новым, нязведаным і таму цягнула да сябе. Калі крыху адышоў, з'явіліся думкі: як мы, людзі, мала клапацімся адзін пра аднаго. Для нас у большасці выпадкаў існуе толькі асабістае, а не чыё-небудзь.

Не магу лічыць Афганістан памылкай. Я не прымаў гэты тэрмін там і не згаджу-

ся з ім тут. Там цябе падхоплівае невядомая сіла, якая ліквідуе тваё ўнутранае «я», прымушае дзейнічаць на мяжы чалавечых магчымасцей.

— Бягун, рухаючыся да фінішу, ведае, што яго мучэнні скончацца разам з заканчэннем дыстанцыі...

— Мы не бачылі такога фінішу. Мы не ўяўлялі нават, што з намі адбудзецца праз хвіліну. Таму што там ішла вайна, і твой «фініш» мог падысці вельмі хутка.

Пасля размовы з Алегам мяне не пакідала думка пра тое, што я нечага так і не здолела зразумець у ім. Магчыма, таму, што недзе глыбока ў яго душы прыталася вайна, пра якую я магу многа слухаць, але, на жаль, не адчую на сабе.

У хуткім часе механік-вадзіцель баявой машыны разведкі Алег Глушнёў адшукае ордэн Баявога Чырвонага Сцяга.

І. ШЭЛЕПАВА,
студэнтка факультэта
журналістыкі.

P.S. 24 снежня а 12-й гадзіне з Плошчы Перамогі пачнецца шэсце з нагоды дзесяцігоддзя ўводу абмежаванага кантынгенту савецкіх войск у Афганістан, якое закончыцца мітынгам каля Дома палітасветы.

ЧАГО КАШТУЮЦЬ ЛІЧБЫ?

504 дарожна-транспартныя здарэнні за 11 месяцаў. Што гэта значыць для вялікага Мінска? Самі па сабе лічбы — нічога. Пакуль не ўявіш разлітую на асфальце кроў 539 параненых у гэтых здарэннях чалавек і 59 труп тых, хто загінуў. Самае жахлівае прыходзіць у жыццё нечакана. І потым ужо не мае значэння, хто вінаваты ў тым, што яно прыйшло. Нават сама статystыка ў роўнай ступені называе віноўнікамі і вадзіцеляў, і пешаходаў: у 214 выпадках — тых, хто сядзеў за рулём, у 248 — тых, хто рухаўся пешшу. Як звычайна, не абыйшлося без п'яных: сярод вінаватых вадзіцеляў іх было 27, сярод пешаходаў — 72.

Веданне аператыўных звадак ДАІ нікога не абароніць ад бяды, веданне правілаў руху таксама. Яны здаюцца нам такімі простымі, так добра запамінаюцца, што... выконваць іх ужо і не патрэбна. Таму парушэнні, якія прыводзяць да трагедый, увесь час адны і тыя ж: часцей за ўсё пешаходы пераходзяць вуліцу ў недазволеным месцы ці на чырвоны сігнал святлафора і выходзяць на праездную частку

з-за стаячага транспарту.

Асабліва балючыя лічбы — тыя, якія звязаны з гібельлю дзяцей. З іх удзелам у гэтым годзе адбылося 94 дарожна-транспартныя здарэнні, 6 дзяцей пры гэтым загінулі, 91 дзіця было паранена. Здаецца, вярнуць бы зараз тыя трагічныя хвіліны і спыніць кожнага маленькага чалавечка перад коламі, дапамагчы яму перайсці вуліцу. На жаль, не вернеш. Можна толькі папярэдыць будучыя здарэнні.

Ці здольны зрабіць гэта тыя дарослыя, якія самі парушаюць правілы руху, ведаючы іх? Сярод іх ёсць і тыя, хто вучыцца і працуе ў БДУ. Можна не называць прозвішчы, бо наўрад ці яны ператворацца ў дзейную перасцярогу для іх уладальнікаў. Няхай і не ўбачыўшы свайго імя на газетнай старонцы, усе парушальнікі, былыя і будучыя, памятаюць: каштоўнасць з'яўляецца на дарозе хвілін нават нельга параўнаць з коштам тых жахлівых лічбаў, якія часам нараджае такая недарэчная эканомія...

М. ДЗЕРГАЧОУ,
інспектар ДАІ
Маскоўскага раёна.

ПА АРБІЦЕ АВАЛА

Доўга кружыць у пачатку знакаў не мае сэнсу. Не пачынайце іх рухам налева ці ўверх:

правільна няправільна

Каб навучыцца правільна пісаць знак ПОД, выканаем такое практыкаванне. На ўзроўні кантрольнай лініі напишыце літару С (стэнаграфічную), потым зноў пачынайце С і пасля яе напісання выходзьце на арбіту авала. Пішыце па чарзе знак С (на кантрольнай лініі) і знак ПОД:

с под с под с под

под подле подсел подсели поддел подлили

Ніжняя закругленне знака ПОД атрымліваецца некалькі шырай, чым у літарах К, П, С, Л, Д.

Звярніце ўвагу: мы тут не гаворым, што закругленне павінна быць шырай і за гэтым патрэбна абавязкова сачыць. Мы толькі канстатуем факт: закругленне атрымліваецца шырай, само па сабе.

Пры павольным пісьме, калі не ўжываеся цэнтрабежная сіла, закругленне можа атрымацца нешырокім, але толькі перад малымі знакамі.

Калі знак ПОД стаіць асобна (прыназоўнік ПОД), то нешырокае закругленне знізу робіць гэты знак нейкім несуразмерным, крыху нязграбным і неэстэтычным. Але калі побач ёсць іншыя літары, гэта несуразмернасць хаваецца.

У словах, дзе пасля прыназоўніка ПОД ідуць аднамерныя і двухмерныя знакі, закругленне заўсёды атрымліваецца нармальным, таму што тут хочаш-не хочаш, а патрэбна адступіць управа:

ЗАВОЧНАЯ ШКОЛА СТЭНАГРАФІІ

Урок сёмы. Пачатак у №№ 28, 29, 31, 32, 33, 34.

подлет подплыли подвел подплыли подгек

Выпрацуем правільнае напісанне знака СТР. Паміж асноўнай і кантрольнай лініямі напишыце знак С, але з больш вузкім, чым звычайна, закругленнем:

с начало СТР СТР

Пішыце па чарзе пачатак знака СТР і поўны знак:

стрелы стреле стрел стрелки сестры сестре

Ніжняя закругленне знака СТР таксама будзе шырайшым, чым у літарах К, П, С, Л, Д. Аднак тут закругленне павялічана не ў два разы, а прыкладна ў паўтара.

пестрел пестрел пестрели вострелили подстрелили

полит страна

ПРАКТЫКАВАННЕ:

Под лед. Подпек кекс. Мы сели под ели. Подплыли сельди. Пестрел плед. Мы едем к сестре. В стране сев. Летели стрелы. Планы партии — планы страны. Страна и мы. Плед сестры. Великий подвиг. Дети подмели класс.

Урок праводзіў
Уладзіслаў ГЕРАСІМАЎ.

МАЙСТРОЎНЯ

НАВЭЛА

Восеньскі сум

Ірына РАБЕЦКАЯ

Вучыцца ў Мінскім радыётэхнічным тэхнікуме. Удала спалу-чае «фізіку» і «лірыку».

Фарбы лета, якое адыходзіць... Няма, здаецца, у прыродзе з'явы, больш прыемнай для вока і больш цяжкай для душы. Гэта феерычны выбух колераў на мяжы фантастычнасці — апошняя агонія адыходзячага лета. Можа, таму і ўся прыгажосць восені навіявае толькі сум?

У прыродзе ўсё адвек мудра і справядліва: каб цаніць цяпло і дабрыню пяшчотнага лета, зноў адчуць яго прывабнасць і чакаць, як найвялікшыя чуд, трэба зведаць бясконцае тужлівае мармытанне дажджоў, калючыя хвалі халоднага ветру, зімовыя завеі і маразы. Не спяшайся, восень, дай нам уволью нагледзецца на любы край ва ўборы з кветак, зеляніны і летняга блакіту. Дай нам час запомніць шызыя ад палы-

ну ўзгоркі, ранішнія паплавы ў дымных дыялантах расы, валожкі ў жыце, палёт жнівеньскіх зорак. І тыя жаданні, што ніколі не спраўдзяцца, бо мы не паспелі іх загадаць. Потым, у зімовыя лютыя халады, як нам захочацца раптам адчуць, успомніць водар мяты над начной райкай! І калі ўсё на зямлі, здаецца, замерзне навекі, хіба не гэтыя ўспаміны ўратуюць ад тугі? Хіба распачны віск завеі ўначы не нагадае нам спеў жаўрука непадобнасцю на яго, такога жывого, пяшчотнага, знаёмага і адвечнага на нашай зямлі?

Яно яшчэ прыйдзе, наша лета, але мы ўсё нешта безнадзейна згубім, зробімся іншымі, сталейшымі і, можа быць, нават горшымі, бо юначы рамантызм, на жаль, спакваля

знікае з нашых сэрцаў.

А лета адыходзіць. Непрыкметна і няўхільна. Мы ж застаемся, каб кожны дзень шукаць вакол сябе прыкметы жаданай вясны, пакуль вельмі яшчэ аддаленай. Хто згадае, якой яна будзе? Зноў, як адвеку, з палёў пацягне сцюдзёнасцю, вясновым прахалодным паветрам, мокрым глебам; сонца раптам прыпаче так, штр мы пачнем патроху развітвацца з футрамі і цёплымі капялюшамі; неба зробіцца празрыстым і сляпучым, і цяжка будзе адшукаць у ім жаўрука — несамавітую птушачку, якая нястомна ліе на зямлю цуд сваёй песні.

І зноў, як летась, з'явіцца на знаёмым узгорку пяшчотны сон — кветкі, раскрыюць насустрэч сонцу свае празрыстыя палёсткі пралескі. А вочы незнаёмага чалавека ўсміхнуцца нам. Проста з добрага настрою і адчування паўнаты жыцця, якое набывае новы, глыбокі сэнс з пачаткам вясны. Самі сабой народзяцца ў душы радкі чужоўных вершаў, якія мы ніколі не здолеем спасцігнуць і да канца зразумець, бо яны — як імгненне шчасця, як падаючая знічка. Паўторыцца чароўная казка, якую людзі адвек сустракаюць кожны год, як першы раз у жыцці.

Уладзь Пучынскі-Пірог

Апошнім часам знаёмыя ўбачылі, што я стаў яшчэ і Пірагом. Ды замучылі пытаннямі: «Чаму Пірог, а не?..» Таму тлумачу, каб адразу і для ўсіх. Я — за выбарнасць: каравай, каравай, каго хочаш выбірай. А каравай — гэта той жа пірог. Я — за роўнасць усіх: не дасіце пірага — мы карову за рага. Аж прыемна. І ўрэшце — супраць гвалту: на чужы каравай рот не разявай...

Хтось назаве гэты тлум музыкай, я ж скажу, што равуць машыны. Дым уздымаецца, пыл да нябёс — хтосьці палічыць за шчасце вярнуцца ў не-Дэкартавы клетачны рай. Каардынаты вуліц перапішу ў нататнік і адшукаю свайго адзінага сябра, які даў мне аднойчы свой адрас, маўляў, я там жыву, калі засумуеш, заходзь у госці, і мы нешта знойдзем, каб разліць па аб'ёмах у прасторы, пасядзець, павешаць на той цвік, дзе сонца простую чалавечую радасць, на сонца не звяртаць увагі, калі яго адварочваюць ад цябе спінай,

калі захутваюць яго ў дымнае паліто. Не было б гэтае сустрэчы з маім другам, то ня быў бы я ў горадзе смецця. Нехта заблудзіць у гэтае плоскасці, і я выведу яго па вектары да людзей, ведаючы, што ён пойдзе далей без мяне, знайшоўшы сябра ў каардынатным вугле. І я не пазбаўлюся гэтае ролі, буду так хадзіць доўга,

потым жа сам буду шукаць нязнаную новую каардынату, дзе ня быў ніколі. А некаму тлум гэты музыкой, дым — збавеннем ад розных грахоў, а вектар жыцця тым часам — выпушчаная страла. Імкне...

Валерый Максімовіч

На жаль, ужо Валерый Аляксандравіч, гэта значыць, перастаў быць студэнтам. Але, на гэты раз ужо на шчасце, не пакінуў нас, паступіў у аспірантуру і, мабыць, засеў за напісанне кандыдацкай дысертацыі.

Паэты

Паэты не могуць зацята
Іх душы баляць, распірае іх
Бо трэба ім словам сваім
За ўсё, што было, і што ёсць,
І што будзе.

Паэты не могуць душой
Душа іх — агонь, і душа іх —
Памёршага можа яна ажывіць,
Жывому — стаць самым святым
Правасуддзем.

Паэты — не людзі, а богі яны,
Бо могуць абняць цэлы свет і
Хочь лёс іх адзін: дзень пры дні,
Ісці ім да скону свайго на
Галгофу.

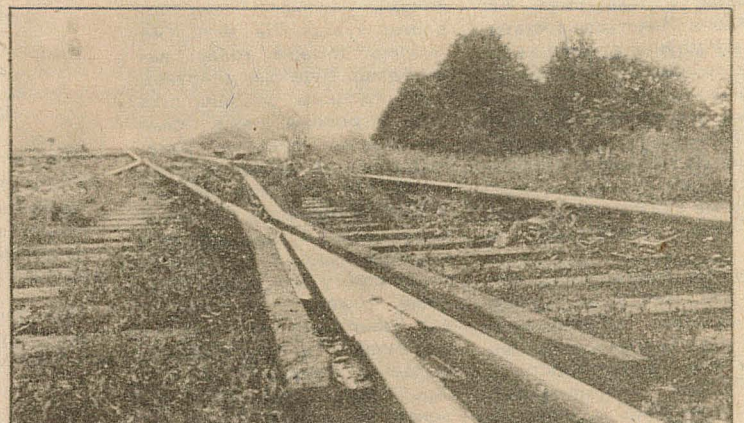
Паэты — няшчасцяў людскіх

званары,
Яны — боль, і кроў, і сумленне
Бо слова жыве і ў агні, і ў віры,
Бо рану на целе крывавую гоіць;
Бо слова — і стогн, і пракляцце,
Бо слова паэтава — боскае слова.
І колькі стаіць гэты свет —

спакон дзён
Ім жывіцца наша спрадвечная
мова.

А прыйдзе паэту пара паміраць,
Знясілены, ляжа ў травы густыя,
А дух яго будзе над полем
лунаць —

Жывы дух паэта.
Паэты — святыя.

На зыходзе года звычайна прынята падводзіць вынікі зробленага. Але наведвальнікі «Майстроўні» рашуча адхінулі гэтую бюракратычную прапанову вядучага і... арганізавалі мітынг пратэсту. Запомніце іх імёны, асабліва «новенькіх».

ВЯДУЧЫ КЛУБА
Мікалай ДЗЯБЕЛА.

Анжэліна Дабравольская

Шкада, што ніводнае выдавецтва не парупілася выдаць у свой час італьянскія песні ды легенды, якія ўсё сваё свядамае жыццё збіраў Анжэліна (патлумачым: бацька яе — вайсковец, і Анжэліна 16 гадоў пражыла на Камчатцы). Прыехаўшы на Беларусь, Анжэліна за два месяцы вывучыла мову і працягвае вучобы на філалагічным факультэце, перавёўшыся з рускага аддзялення на беларускае.

* * *
У гитары — семь струн.
У недели — семь дней.
В отраженьи — семь лун,
Семь в подъезде дверей.

Если тронешь струну —
Отзовется она.
Если тронешь луну —
Оборвется она.

От погасших свечей
Тишина горячей.
Связка белых ночей.
Сказка старых ключей.

Мікола Трус

Адзін з самых папулярных сучасных паэтаў сказаў аднойчы, калі першы раз пабачыў Міколу: «Думаў спачатку, гэта — негр, а потым прыгледзеўся, не — карэец». Але ўсё сябры аднадушна сцвярджаюць, што Мікола — самы сапраўдны беларус, а ягоныя чорныя валасы і азіяцкі тэмперамент — вынік таго, што радзіма ягоная — Слонімшчына, і што ў ягоных жылах пульсуе яцвяжская кроў — старажытных пасельнікаў Панямоння.

Жураўліная мова

Скалынаецца ветрам ціша.
Вечар моўчкі забыўся ў лугах.
Дым вячэры коміна вышай
Млечны зноў засцілае шлях.

А за дымам паляціць песня,
Вып'е росаў вячэрніх смак.
Ці то воды бурляць напрудвесні,
Асыпаецца ціха мак.

Жураўліная мова маці
Абляціць усіх, аблашчыць зноў
І цяпло ўсіх сагрэе ў хаце
Ад пакінутых маці слоў.

Выпадае матуліна песня
На зялёныя вусны рос,
Ахінае матуліна песня
Стужкі вечныя жытніх кос.

І ніхто не заўважыў, як увосень
Ад марозаў, ад сцюжы душ
Паляцела матуліна песня
Не крыўдуй яе ты, не руш.

А як сонца ўваскрэсне нанова,
Як здранцвенне душу міне,
Жураўліная матчына мова
Паласне па сэрцу мяне.

Алесь Давыдаў

Кажуць, Алесевы апаведы ходзяць па руках на філфаку, студэнты якога вымушаны паводле праграмы чытаць розных Стэндалю, Талстых ды Джойсаў і надзвычай пераборлівых да твораў сваіх сучаснікаў. Але Алесь дэманстратыўна працягвае пісаць і вершы.

Песня

Беларусь, колькі раз на
кавалкі цябе раздзіралі,
Колькі раз адбіралі
гвалтоўна ад маці дзіця;
Колькі брудныя боты на белыя
грудзі ступалі,
Каб спазнаць усё гэта, нікому
не хопіць жыцця.
Калі свет прад вачмі засцілалі
чужацкія хмары,
Ці, змарнелая, клала рука верны
меч на зямлю;
Калі рэкі крывавыя ў бездань
цяклі — па абшары,
Беларусь, ты спявала адвечную
песню сваю.

Дык не верце ж, браты,
раскіданыя ўпоперак свету,
Што загінула песня і больш не
пачуем яе;
Можа досыць нам жыцці
жахкою пакутаю гэтай,
Хай жа кожны сягоння
нясцерпны свой боль прапярэ,
На зямлі, дзе дачасна пажохлі
зялёныя травы,
Здратаваная рунь не сцакала
сапраўднай вясны;
Дзе забылі на слова сваё і
дзе страцілі права,
Беларусь, нараджаюцца верныя
маці сыны.

Міхась Скобла

Купалінка

Н. М.

Ногі ў купальскай расе
пакупаеш —
далей ад вогнішча, дзе карагод.
— Выйдзі з туману, Вясёлы
Купаліш,
любы, чаканы мной столькі ўжо
год.

Хочаш, цыганскага сонца

пазычу, —
не пашкадуе мне матухна-ноч, —
і запалю незгасальныя знічы,
толькі з адзінага шляху ня збоч.

Зоркі світалінае свечка
растане —
папараць-кветка завяне ў бары.
Гэтулькі доўжыцца наша
расстанне!
Не пакідай жа, з сабой забяры.

Голас плыве над райкай
непачуты...
— Вернемся, любы, у сонечны
лес,
дзе перагукваўся смех
Пераплута
з рэхам, што пасвіў
зычлівы
Вялес.

Дзе заляцаецца Жыцень да
Лады,
а пад карэннем спрадвечных
дубоў
Жыжаль свае раскладае
прылады,
чуеш, вяртаймаса, родны, дамоў.

Дыхае рэчка, віруе, паруе,
голос сталёны ў тумане сівым:
...гневацца будзе наш бацька
Пяруне,
як да світання ня вернемся мы...

БЕЛАРУСКІ
УНІВЕРСІТЭТ

Цана 2 кап.
Мінская паліграфічная фабрыка
«Чырвоная зорка» МВПА
імя Я. Колас.
21 снежня
Зак. 1641.

Т. 2000 жэз.

220080, Мінск-80, УНІВЕРСІ-
ТЭЦКІ ГАРАДОК, ВУЛ. БАБ-
РУЙСКАЯ. 9, ПАВЕРХ 4,
ПАКОІ 74-75.
ТЭЛЕФОН 20-68-27.

Рэдактар
М. Г. ЗАГОРСКАЯ.